בעזה"י

ס פ ר

שאלות ותשובות

האדם הגדול בעניקים . כפל תורתו מעלה בין גדולי הפיסקים . חד מגאוני קמאי אסר אחיו חגל בחור חכמתם . ולמעלה ברק זרחם נסעם וללכם . סר הדרים . הטדע לעם והחלה . רבן של ישראל רבינו הגדול מורינו רבי **יהודה מינץ** זלקיל . רב ורואם שיבם בעיר הגדולה **פרואה** יל"ז (מי מקף מאה הקנים עד קרוב לסף מאה הקלעים ורבינו החסיד מהר"י יענן ראהו בן מאה שנים) בשיא פנים בין חכמי דורו בזמן הטיא . והרלה דברים בחלכה עם מהרי"ק ומהרי"ל מזרחי ומהרי"ם פאלוק ומהר"ל ענשכין זלק"ל רבותינו הגדולים בל הדור הזה . [קדושתו ומילדותו הנם כתובים בהקדמת המגאה.] ודבריו קלרים וקמוטים כדרכי הראשונים אשר עיל בחבור עליו לפרש מתיותיו בעם

ביאור מהרי"ף

מאת אדם להבל דמה בבזה וחדל אישים הריעם ובגדת ערטלאי

יוחנן בן משה פרעשיר ז"ל מ"גדי ק"ק **יגאלניצא**

מחבורר בק"ק **פאטק** בגאליצין :

חתנת ן חזוכנס לטרנטרנס
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים השש"ד

מונאטש

בדפוס של ה"ה הרבני תבופלב הנגיד מו"ה **צבי יעקב קאָהן** נ"י בחן המנות מו"ה **מנחם בלייער** ויל ושותפו הנגיד מו"ה **מנחם קליין** נ"י

(אשר לפנים היו בשם בלייער עם קאָהן)

בשנת **תרנ"ח** לפ"ק

Druck von KOHN & KLEIN, MUNKÁCS 1898.

לתנך הקמאלי ר"שמחה דקבירא סיולר ועושים שנרא עילמו יש מלין וקף המעשה בריאת האדם נמחקים חחלה ונמצלמו עליו כתן לו דם אמת אלהים לבעיניו בכל המלאות ולאחיר כר לרגלי דרכי האדם לבייסיו בכל דבר אשר תקלר יד הדם מכמוסים להסיע עני אליה אמת מיצמר מין האמצי וכחאמת אליחוי אמת עלמי בפורסים רב שמים ריגוח עיי המלאה בעלמו ובכבודו יחיים כמו שאמר לעמון יקמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם ועיי כחאמת המלים אמת שלין עוד אחרים הרחוד, אמת שלין בה דופי, אמת מיעמיד לעולמי עד ואלה מורים אל מ' בראש הומות חקרא ועל נפי מרומי קרם חנמים בכל נמול טוב והעיד לכיים בכלל המאחרת הכלמי כמ"ש מכמיר הכאמנים בדברי קדשם .אלו כאמר לעמלים בה לא היתה מקיעה אלא לאמחיקים בה' ובכל טוב לכל עיניהם עם כוונה והמכלת מכלים המעמה לעשות רלון קוני (ה) כמו שביאר הכמיל ע"ש כי בזה יתגלה המחהלכ המכל ויודע אותי ובני כי באלה חפלתי כאם הי' וזה מכלים הידיעה והמכלה לעשות המעשות אשר מרלים לפניו כמו שביאר הכמיל בעלמו הלא אחיך אל מכל ומחה ועשה מעפנו ולרקה ובני הלא היא יהודעה. אותי כאם הי' [עיקרים מיג פיס] ואין לכ בעלמיהם לא קבלה והקשה והחכמות רק הדוקדוק בעמעים הלטים אלו יחיים בכל פרעיהם כפי המקיבל אלליהם [כיחי מיא ס' כיב] אמדם הזאת בידם להבריח ובידם להקים כי אלהים היא ובא מלך היא ומה כאמרה הבעמחה כי עוד יחיים אחר כעלו הבל מוכנ עם אמחיך וקם (ג) עם רב אחנמך אלהי ישראל בחחך לעו המחכה הבגדולה הזאת מה רב מינכך אשר אכחכם בכלי חמדת הזאת עם רב חמלכך על עמך בהגלוחך לעו האוצר היקר הזה אוצר הלולות ולבי כל חמדת מעשה בראשים ומעשה מרכבה בו מדעו בריאת המחלבים והלמים אחי והמדבר בו מעלאו חדרי בהמות ולריחן ענני כל הלולים חמשים שערי ביחם כל דעם ומחיחם בו כרמא . האוצר היקר הזה עליו כחבו אחריחיו את גופם לחלמומות ובשרם לחיות האדמה בכיחם אחריחם מלמיכים בני מלמיכים מוכנים להיות למלכלה אם עבור קדושתה מים רבים הסוערים עליהם בהמון גליהם לא יוכלו לכבות אם אהבתה עם עבר כח הבמחתה ולף גם זאת ובני . האוצר היקר הזה הוא מי רוחיו הוא לליין אותה לבני אחר אחרן אשר זה כאלפיים שנה אחמה רוצים בדבר הבעים בין עמודים אחי ערב חילי האחרן שמיה לא נמחה. שוחים שורשים יעקב לא נכבה, רחוק לא נמר . האוצר היקר הזה בו יגיל לביאם בו נכבה כל יבון לרי מרפא לכל חחלואים אם מים חזרוכים מבלי חחפיסה המון לא שעמיה באהבתה כבגד כל הוסם אח בביו על בדרכים בגדל אף כי לחם שמים לא ניחן לו שעשוע כפשיו הוא בה כחה כל הוסם אח אדי חכמומים מלען כי

טוענים

(א) ואל יקשה לך סביר מצות אינ כוונה כי רז זה גילה לן רבינו האמיתי בהקדמתו הבפוארה לפי כית הבחירה כי מחלוקתם היא בחחכית המעשה ובידעו שהוא מחיוב אם אשר הוא שלא כוון לצאת בה ולפיי יצא. פשוט ראפשרות רחוק וזר שלא יצויר ולא ישתדר לפי שיעשה מעשה אחר והוא מצוות עליו שלא יעשהו מצד הציווי אחר שהוא מרגיש בעשייתו ומחכוין לעשותו עם זכרו שהוא מחייב ומצווה לעשותו שלא יתעורר מבינו כעם על זה להכון ולעפי הארץ גם הם לא יכחינו לפעמים אם התעוררו על זה כפי הצריך להם אם לאו לפי הולשת שכלם ויבוא הענין לשחוק וללעג ער שהרבה מן הוצאים נצרכר להשיבם לעשות המצות תמיד ולכן הנתנו הענין למה שהרגילות מחייבו וזה רביע מודים שאם עשה כמחעסק או בכלתי הרגשה שלא יצא וגם רוקא בדעבד אבר אינ כוונה וגם אינו נגמל עליה ואיר וזה הסיבה דאם כוון להריא שלא לצאת ולכיע לא יצא, עור יש מצות אשר לא ידי בהם הכוונה הזאת שאנו כת ריל שעושה עבור שהשייית ציווה בה רק צריכין עור כוונות אחרות כמו שאמרו לשם ששה דברים הזבח נזבח ובמים ספיר, ומי יתן יבינינו למה נרחק הרעיב שם כפירושו .שאין המחשבה וכוי הא ידוע כי בלשון המשנה השי' תשמש בבקום ואו כמו כיצה פיא מיב .שאמרי כירה כוכן הוא מפרש השים .ואמרי כירה וכיב הראיש בעירובין ורבינו ירבינו חיים בחוריות וכיר וצליע) כי מחנאי המצות הזאת שיחיי כה זאת הכוונה כמו שיש בכל מצות חנאים איך יעשה המעשה ואם חיסר לא יצא וזה נלמד בתורה שבעים בלשונות התורה שבכתב כפי הלשון הנאמר כרבאמר חזיל אשה ריח ניחוח להי וכן בני סוכות בסוכות חשבו שבעת ימים וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני וגו' (ויקרא כיג) ואין סדרך התוחיק לפרש בעם כאוחיה ומיש הבא שמי' למען ידעו וגו' ועיב המצות זאת מחנאי הבצות לבוין לזבר ענני כבוד עיב חוכרחה לפרש למען ידעו ועיי' בטור ובביח שם ותבין ובכו בני מצות חפילין והיה לך לאות על יד ולזכרון בין עיניך למען תהיה חורת ה' בפיך (הייבו לשעבד האותו הלב לעבודתו חיש) כי ביר חזקת הוציאך ה' ממצרים (שמות ייג) היינו זכרון יציאת מצרים עיב ליסרוני הפוסקי לבוין בהם בראי בשיש וכן בכיר ויש לי לחרצות דברים ברברי הרהיב איש אלקים בעל שער התפלה זצוקיל בהשיבו על השוי רבינו הגדול הנוביי זצוקיל ואבמיל ;

(ב) ויאמר ה' אל משה הגך שוכב עם אבחיך וקם העם הזה וזנה ונני' לא יחכן היותו רבוק עם אשר לפניו כי מה מעם העם הזה וזנת (הראביע שם) ובמחיב לא עבר על הוונה ריזל בזה בוא וראה בפלאות התוחיק בכתוב שפקר בו מבשה בקום חזקיהו לדרוש אגרות של רופי שם מבואר תחיית הכתים מהית ויהיו בני אליפז תיכן אוכר צפו ובעתם וקנו (וחמנע) וחמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו וגו' כך מפרש הפשטן הרשיים מרבוי חזיל הכתוב הזה כי מה שנאמר פעם אחת וחמנע היא כאלו כתוב שני פעמים והראשון וכר סבני אליפז והשני נקבה ואחות לוטן חמנע וזה מוכרח בכתוב שם והריל הביאו נכונה בכתוב ביהושע והרשיים הוסיף עוד לבוצא כתוב בזה ובשם למרו חזיל לפרש מה הכתוב כן ויאמר ה' אל משה הגך שוכב עם אבותיך וקם , [וקם] העם הזה וזנת ותשי' הראביע נשארת טעל כמחיב ובוונת הכתוב מה להשיב בה לחשיב בעל חשובת המינן אוכן שאין האוכן חכם לא לחה לו הערבדה הזאת או שלא ירע העתיר שלא חתקיים כנודע ועיי השיב הכתוב כי בעת תתים יהי' עולם התיקון ולצורך עולם התיקון צריך שיהיי בנוי והרוב מקומם ויודע גיב כי יקום העם הזה וזנה וכביי כך גורה החכמה העליונה לצורך עולם התיקון בגרמו להסקובלים זיל בכתוב אשר ברא אלקים .לעשות. בנודע זה היתה שאלת הרומים מנין שהקביה מחיה כתים ויודע מה שעתיד להיות היינו חשובות המינן הגיל כי הם יאמרו שזה תיו הסרון ביכלהו יתיש והשיב להם הרוויחו מן הסקרא הזה כראי' בש"ם סנהדרין צי כי האמת השיב כאשר קבלו ויודעו הזיל בזה הכתוב עונה להם על שאלתם אף הם השיבו דעבים אינו מוכרח ולמא וקם העם הזה. וזנה וחאי וחאי וקם אינו בנבחב שני פעמים שבאמת אין זה מוכרח (ומת שיש לדון בזה ביומא ניב בבי ה' סקראות שאין להם הכרע ובחוס' שם ובחי' חרישבייא ובינין שמועה

ריים

פתיחה

מעמדים חיים זה האומרים דברים גדולים בתחו נחמיאהה חמות ונלב אהבתם אקבר. האולר היקר הזה מכוכה נאור כמו שאור יש עלמים שיזכו ויופסרו על ידו ויש שיתחזקו ויתקבו כן התורה הקדושה שרים דרכי הי לדיקים ילם גם הידע לשמרה נחמיאות ולא יתחכם עליה בשכליות האמתיים החזקות והחזרתו בעבודת הי תהלבהו בידתו תקשיריהו בענוותו אהבתה עד שיהא השלבתם עולה מעליה ובתיכו יעוב בעיתא ידידת מתיקתה לבו ובשרו ירבה אל אל מי אבל אם יתחכם עליה היא האבדתו והכילתו כאשר הרימו השלמים ע"ה על המלך החכם שאמר אמי אדבה ולא אסיר ומקינה זאת בעלמו בעמי תורה הה שביקש בעים שרמיות מחד בעם ודעת למודכ כי אף אדע בעמים לא אתחכם עליה חיו כי בעליהן הלמתי: **ואת** המהבתם חלבה עמודיה בלבה הראם האחד נאמרתם מוכיחים ושרבשם אמונה מחיוב המעליתם ואחדותו בעמ ישראל וגוי ויתחבר מליתו בתיבות „התורה". הסרי יפה דרך הענודה במקרא כי זאת המעשה הנבליה לפכיו יתיים וכן כל פעולה ומעשה בהם לריח ניחוח והתמידי בהם אם הכבש האחד תעשה בנוקר „הענודה". הענוד השליחי יפה לאהבת רעים ושבת אחים וגזה בכללו חוב מעשה התורה ואהבת לרעך כמוך מה דעלך סני לחברך לא תיעבד „גמילות חסדים". הענודה האלה אם גנוה עניינה ותכליתם ולא בזה רק לעקור מלבינו עבודת הבכר גויי האדן כי גם תכליתה לעלמה דבר רם ונשא מאוד והרי מקדם של מעה מכון כנגד מקדש של מעלה אמרו חז"ל הבאמרים וכן הכתוב אומר בכל אשר אני מראה אותך וכן תעשו (ג). האולר היקר הזה כעוך יקרתו כן אמו שוקדים על מעריתו בעמירת ש"ג לתורה ועבור ירחת האמהרה מהוקפת ובגעון מיו והרי היא נמלאת היום ביד כל ישראל המסוגים בכל העולם מקלה מזרח עד קלה מערב על מכה אחד בלי שיטי אשר זה יעיד על שמירתה בדיום [עיקרים מ"ג פכ"ג] כאשון בת עין ועוד הרי היא שמירה בדיום אזמן בים שבי ע"י מעמיקים הקדושים בשלשי דור ודור עד רבינו הקדוש מחבר המשכיות מפיהם ועד בים שבי העיד בנו אביה המחבתה כי זו היה שבחתה ע"י ענדו נאמן ביתו נאמנו ע"י הגיאל בלמיחם בים הבני ומחסם הבנאים "זכור חורה משה עבדי". [ע' בהקדמה החיבור] להעיר הי את רוח משיחו בשיא ישראל ודרש עם לעשות לה' הפרו תורתך (ד). ולחריו דור שרים הבמי הלמוד אשר מאריות בשמרכבה נגרו. המה! אך המה!

ערכו

ויים סי' רע"ח) והנהות מהרי"ב על הסרי"ד דל"ב מרות אבכ"ל) אשר להו נקיטו כיהא פלגא בירייכו שיורע העתיד דזה ודאי מבואר בכתוב ומזה תבינו את הכל רבינו שיודע מה שעתיד להיות אם לא היה חיו חקות לעולם החיקון היה חיו מועל אלקים דבר בפל וע"כ כי לגדולה מוצא אנו מתוקנים אייה (עי' הראיב שם והבן):

(ג) וזה בוונת ב"ר אומר בצינו פסוק כולל והוא שבע ישראל וגוי ביב אומר מצינו פסוק כולל יותר ואהבת לרעך כמוך ר"ש ביש אומר מצינו פסוק כולל יותר והוא את הבכש האחר וגוי עסר ר"ם על דגליו ואמר הלבה כבן פוי כשום שנאמר בכל אשר אני מראה וגוי ועיי' בהבוחב בהקרמה להעיי, ואמנם מצינו בתוב ואהבת לרעך ר"ע אומר זה כלל גדול בתורת בן עזאי אומר זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול בתורה ופיי הראביד כי לא ר' באומרת ואהבת לרעך כמוך כי לפעמים הוא עצמו איש בזוי ושפל ויראה לבזות גם חבירו כבוהו ע"כ אבר ביע זה ספר תולדות אדם כי בצלם הוא וראוי לו לחוש על כבוד הצלם אלקים ועיי' בעיקרים ב"א פביד וזה דרעתי בוונתו מה כי הכל ע"ד מה דעלך סני לחברך לא תיעבד ואיך פירושא זיל גמור ואבר ביג כי הכולל הוא שבע ישראל כי מאחד שיחבר השיית שבו עליגו ואנחנו עכריו ועוברים להי אחד ואל אחד כראנו ומזה יבין כל אדם להשמר מעשות רעה לחביריו וכמו שאמר ההבוב בעצמו ואהבת לרעך כמוך אני ה' והסעם כי אני אלהי אחד בראתי אחכם (ראב"ע שם) ביג אומר מצינו פסוק כולל יותר ואהבת לרעך כמוך וסובר הוא שבחיב"ב הכתוב באמת להשוות אהבת החבר לעצמו וא"כ שפיר אמר כי כאמת לא מצינו פסוק כולל יותר אמנם בולם שלא הביאו מקרא זה רסברו דזה הכתוב הוא דרך הפלגה כי לא יתכן ולא יקבל לב האדם שיאהב את חבירו כאהבתו את נפשו ועוד שכבר כא ר"ע ולימד חייך קודמין לחיי חברך דסברי בפי' לתורה (ויקרא ייט יז) ועיב אינו כולל כ"כ זה אשר טעם ביג בתוב וא"ע לדחק הראביד הגיל. ר"ש ביש אומר מצינו כולל יותר את הבכש האחר וגוי הוא הענין שאמר ב"ע בתו"כ כי בצלם אלקים נברא האדם כי ידוע אשר האדם הוא עולם קטן והעולם בכללו הוא עולם הגדול והעולם האמצעי הוא המשכן כי נעשה מקבול לזה העולם הגדול ונרמז בו הכל והבצא להבחן בבית שני היוספון שהורה דמים אלו הביאו האברבנאל ז"ל בפי' וכן הורה הראב"ע בבתוב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר (שמות כ"ה מ') וסיכון דבר בגדול החל ובקשן כלה והבל נרמז ונעשה בשיעור קומה של יוצר בראשית אשר כל היודע מובנם לו שהוא בקומה ב"ב כנאמר אני ור"ע ערבים כרבר (ועיי' הראב"ע שם ג"ב כ"ב וכנ"א מי' קנ"ו) וזה בוונת רז"ל בקרש של בטה בכנון בנגר מקרש של בעלה היינו שעור הקומה של יוצר בראשית אז כונו על האצילות לבעלה נגר זה בירוש אמפי' כל הסירה וספירה בפ"ע בלולה מעשר ואחת באלה הבלולה גם היא בלולה מעשר והבל יבוא ויגיע עד חבלית הסיבה הראשונה הא"ס ב"ה ואין להאריך כי אין לי ידיעה ועסק בנסתרות אמנם מהנצרך לפירושינו המדרש הזה הרגיש השלם הלקוי הזה כל הנרמז בעלם אלקים בכתוב את הבכש האחר וגוי ע"כ אמר כי זה כלל גדול מאוד באחר שנעשה האדם בצלם העולם האמצעי והעליון אין אפק שראוי לו לחוש על האדם ביקר הזה ולקיים כל מה דעלך סני לחברך לא תיעבד וזה מבש דברי ב"ע בתו"כ בכו שפי' הראב"ד והעיקרים הגיל עטר ר"פ על דגליו ואבר הלבה בב"פ כי זה הכתוב בולל יותר בכו שבאמת נחלק ב"ע על ר"ע בתו"כ וכוונת דבריהו בבתוב את הבכש האחר הוא אבת שהרי בפורש הוא בטעם בכתוב בכל אשר אני מראה אותך וגוי שמזה מבואר לחדיא כי הכל נעשה בצלם אלקים ומזה אמרו חז"ל מבדש של מעלה וז"ב בפשט המדרש. וב"נ ור"ע שאמרו ואהבת לרעך כמוך זה בלל גדול אפשר לדעתם איבה הפגנה והרגון בל מה שאתה רוצה מרעך שיעשה לך תעשה לו ג"כ וא"כ זה באמת בלל גדול וכרדשת וחי אחיך „עמך" שדרש ר"ע בב"מ ס"ב חייך קודמין כי סובר „עמי טפל ועיי' בהגמיי ה' ח"ת ובברכ"י בזה אריכות וזה ודאי דעת חז"ל שדרשו אחה ואחרן „עמך" (שמות י"מ ב"ד) אחה מחיצת לעצמך ואחרן מחיצה לעצמו וזה ותתן גם לאישה „עמה" ויאכל (בראשית ג' ו) שהיה טפל לה עפ"ז האדרתי לבאר טעם שמעון העסקוני שהגיע לאת הי אלקיך תירא ופיי דר"ע דשם אח לרבות ח"ת כי שמעון העסקוני סובר את הבא להורות בסקום „עם". ברוך חז"ל לדרשו כמו אם יעקב איש ובוחו אף שפה שמוש לסיכן עצם הנפעל כך דרכם לדרשו גם בכוונת „עם. וסובר בס"ד בב"מ רף הגיל יסותו שגידם כי כורה שזה בשזה וע"כ פירוש כי ה"ו להיות יראת כ"ו בכו יראת הי שזה בשזה אמנם ר"ע לשיטתו הנ"ל שפיר דרש לדבות ח"ת וכ"כ בתשו' מהרי"ל סי' א' את הוא פפל בכו את בשרו הטפל לבשרו והוא שעדו ואכ"מ:

(ד) ר"ג אומר הפרו הורתך בשום עת לעשות לה' משנה סוף ברכות, נדאה בוונתם דאי בפשוטו של מקרא דעת לעשות לה' נקם בגשים

עכור

בתירה

ערכו לפניו המלחן אשר לפני ס׳ ובבתים בהחחט בט חורה בבכהב ובעים בלעדם לין לחטט יודע מה לך המה בעומק מכמחם הקדושה חרטו וזרעו סעים לרחם ולב ידיעתם לין חקר הם כם המגלים לפוטות האולר היקר האה הם מנהלים לוחטו על מי מציעי המוחיק כי להבינן בגדולה ביחם לחקרב אל אם שלהנה מכמחם לא לעטור כח ולחטול על פני ומה לומר ולדבר ? לים טמא בפחים ולב לא טהור לך יקחני לני ליבא זכרונם של ספחי ולדבר מרוממות יהודחם ולמונהם ולחול כמוני יהרים ולרום: **חובה** עלינו להוקיר מם וזכר רבוחיו בבכל חוד דור כי עיי הגיע לידים האולר היקר הזה נמה בלמדו לוחמו דרכי הלימוד ובינות הליטהים ולו חיו דור לחד מכל הדורות שענגו מנטו מפרי פי חבונחם מלין נדע לנחמו הדירות הבאים לחריחם. גדולה מזה עשו אשר הניחו לחריחם ברכה להורות לנו הדרך בספריהם כי זה יקחוס פי כל פיקר הרולה לחפר עול החוחיק לנהק מיסרות הקבלה שהרי כחבו בפניו יענה הרי עיניהו הרואות כפרי הגאוניה לבר בחזרה קודמים לנו אלף שנים וכפרי הרבנים אשר בחערב קדמים לנו עד חמם מאות שנה וכפרי הפיקקי מלו ועד עתה אמיהו זה מפוזרים בכל קלוי ארץ כיעה לחם ידרך לחד לבם בהבנה הבהיק הן בברבי לחונה הן בחקר הלבה הן בחידות ודעות דרך ארץ בקדמה לחורה כי דירות. כלה „עבון ילך וירד „בחולי לא יעלה, והנה בחאה הבלבה לאלף הזה האיר בירות המטרה הטהורה בב׳ מדרי ההורה בבכיב מגל טיף כיער מלא עלים כן היה הדיר הזה מלא מלרד הלבנון אחילי כח אדני בהקיב נחוכים ילדים ב׳ מי הבמדיה בעויה [במלחמ הזיל בחדבם. הולר הזה אדני בודק קבקבים הגבועים כי] בבני ב׳ מיב הרבה מרב בהקרבו בדיוב ברדה. בי ולרבנו לחזק ידים ופוים ולבהם לבדי בהרבקיד מהרבי יענגן ומנוחה המלוה והדומה לרב] מהם הבכילו אוחבי בלבכלות הבונחם והבקיבו יין מכמהם רוקחי מרקחה ממדעיב ביליב ממילה טהור קודב [בבקדה רבבבגלל והדומה בהב] מהם אבר הרבו לנו דרכי החורה להלבה והמה עמדי הולה יבירב כל בית ברבל ובבעים ממידי בוה לחורה ולהבודה [במהרייק מהרבי בדין מהרלאי בעל מהיר הרלאי יהדומה להב] וכיבם עיבדים לבפה לדור אחרון והכרם לא יקף מזרעם וגם הדור דור דעה לפי דורמיו בכל מה שהגדולים עובין הדור עובה [כולר הנשיא מחיר ולבייד כי כבמדיר כדר ולהחמן] בין הכובבים בחלו האיר וחרם אור ליבבים שהר הדר רבינו הגדול הר׳ יהודה מיבן אליקיל בסוא פביס בין מכמי דורו לים ובגיא והרלו לפביו מאלוחיהם והוא הביב בהלבה למבם בהנם הסובבו נאחדו ורק מעט מבעיר בבאר לבו שאריה ואחת המעט יעיד על גדולבו הבי ובבבד סוא ואמרתי למען כבודו הגדול אחפשה אחר מולדותיו ומעט מלאחי אוחיחיו בספרי הימים לחכמי ישראל בכל אחת לא אחבע עוד מהליע הבה לפבך קורא בעים אח המעט אשר שעתתי והבנתי אף כי מה זה לפני אדם ואדם גדול כמוהו:

תולדות. שמו. ומיו. ומקריו. לאלאיו.

רבינו יודא. כך הוא חותם בכל הסיבותיו כי הראשונים הקפידו מאוד לכתוב בבאים הבם הקדוש ותיבות יהודה ים בו כל אותיות הבם וזה לא יכון אם מילאהם הבם הנכבד והטרא כמלאה לילאה אח ה׳ ובו׳ ואפשר הבינה כי אבו דלמא יבבה לכתוב הר׳ בחמלא ויהי׳ הבם כתוב בהלבחו ויה״ מיעל בנזיון והרבה רמו חזיל בזה כאותה שאחרו דלא לימרו לה׳ קרבן וכו׳ וכפי הבראה היה זה קיטן לגדולה ומרבה אם כתב אותיות בבם הקדוש בתוך הבם כמו שבמלא ביוספון פליב ויוכחן זה הבנו היהודים אח שמו יהוכחן לבבוד ולגדולה ואפשר לפרש בן בבי יהוסע לפבבות הבכתוב. ולא היה די לרבינו בבבבו ה׳ נקוף כי יש מיבבים כי הבי אותיות בעלמם הם בם קדוש בלי האות הי הלחרונה, ולחתוס יהדה ביב לא רלה מלחר בלרך לבבות לעבה לו לבתוב בם יה לף שאיט בם הבלם עוד לו לבבות בחופן הזה שהוא חותם ועיי׳ בחייב נסיבה דעתו בבבם הבם הקדוש יחיים ויהעלה. מיבן. בם מבפחתו וכך בהבו הדורות שלפבינו ולחריו לחתוס בם בהבפחה כבודע ומאוד יפלא בעיני על בחון ישראל וקדושו בבי׳ בבי יבבבר בחסב זאת בבלל לא שיט אח בחם אבר אבבו אבר רזיל אבר בלי הפובה בחובם שלא שיט בחם בל עלמם כדרך בעוסין בעויה בזמיבי בעודע בחבבים חפלות בעותם הבבבה על הדוב על לחיק לו בחלא בחקרא אבר בחמה אינם ראוים לבם זה והבינו הוא עיי מבקלי ומבעאי לבין הלמד ים מהם מבעשים בבם יהדות ולא יבבר ולא יפקד ומבבה לעלמו בם לחד מבדי המדינה בם בבבי אבר ליב בלל לבמו אבר ביהדות אבל על בם מבפחה להוקף על בחו לא עלהה על דעתם ובמחיב הקדוש לא ראה חפץ המבייב בחיב בי׳ כ״ל בזהיל וגם לבפ״ם לין מבהגיב לקרות לבוס אדם לבים כי לם בבחו וכסיו וכן בחתימה מתם שמו בבסיו לא כחסבבים

סחותמים

עבור שהארו תורתך ולא קייסו כה שכתוב בה אין זה סחרת לה״ק שראוי לבוא הסיבה קודם ואח״כ הכסובב כסבו ואח רוא בהיפוך ע״כ דרש הכתוב עה לעשות לה׳ אם אתה רואה עה לעשות לה׳ הארו תורתך הותר לך אפי׳ לחפר תורה כבו אליהו הנביא בתר הכרמל וכסו שעשה רבינו הקדוש בכתבו תורה שבע״פ וכן חזקיה בבשבה ברכות בשאלת שלום בה׳ בבלע״ד בעוה״י:

פתיחה

לאור עולם ספרי זה ורחיתי בו חמר אלקי חיל יחיש כן אזכה עוד בזכות אבותי לבקשך ה׳ אלקי לרחום
ספרי ״שורש משה״. אשר חברתיו עש״ה אל הרי משה פרעסיל ז״ל [ועל המוב חזכר שם אחי הלמעה מי״ג
מסחה בה הר׳ איזיק שחעל ז״ל] אלגלי לי על קחלה הקדושה ינאלגילא מקום קברות אבותי״ שבשרפה שבה אחה כמעמ
ער כלה. ופפר ״כלם לבי״ עש״ה חיבי המחוק אותי על הסורה הגניר הנכבד החכם השלם מופלג בחו״ר מו״ה
לבי הירש גאלדבערג כי׳ [זכרון עוב לבחו היה זוגחי עחרי מעם הי׳ בירחם ה׳ מחחלל הלמעה המוסלמה מי׳ ברכה
חחי׳] ופפר ״לידת יוחנן״ וקיבורש ״הירה הזבח״ פפר ״כמחר להבכיל״ ופפר ״גפן חרדחי״ יולאים כולם לאור עולם
חברחים על פיים וחי׳ בגפים וקלם חבזיה אשר חכי בהם הפיים ונחן מעמו עים קדושים בכלי חרם שביר כמוני
הים בחמלחה הגדולה במחכם חכם ומדו הכל הוא ועיד אימו מקפה שכר בדי׳ הים חיך מחוק מזה כמשל הסוס
במד״ר פ׳ עקב. ופפר זה הבאחי לאמונה לדפוס כי כמעמי דברי לבאון קדמון וכפחולי אים אלקים בפחלחי ובזכומו
אבבה גם אבבי כמשל לא שבחפזה משוחו בעקים אפילה כי׳ בעד״ר ואחחבן עש״ה ובחיים קדושים ל״א בי׳ ר״ה
איסמ״ע בשם מרדכי ולא מלאחיו אדרבה במד״ר איבה קאפ״ל איבה יועם זאב מבואר כרש״י שם ממש. ואמנם
אשר הרחבחי בכפשי עיז לבשה אל הקדש כבר החכללחי במחברי ספרים אשר קדמוני מבואר וגם שקידחי בחחיק
ויגיעחי בה יומם ולילה ידוע לכל יודע איחי ולאשר לא הכרבי הבי מיבראה להעחיק פה עדות האבון המוכחם
מו״ה משה אחאוים ז״ל בעהמ״ה ספרים רבים יקרים אבדיק האראדענבקא אשר העיד עלי בחיותי לעיר בן אחד
ועשרים שבה וחיל הבעהור, בשם ה׳ ליעודי בנבא קאחיבא וחבני להגיד לאדם ישרו מוכיז ידידי הרב מוסי יוחבן
פרעסיל כי׳ פרי לריק בכד הרב הבדול בחיים וחסידות ופרישים מהרי״ז ז״ל אבדק [אחיב היה אבדיק שבוחם]
מבחו הייחי לשעבר כי הרין כמיב לפני מפרי חדושיו ובלאיחי כחו וחיבי לאדיבחא ובוחר עחה כאשר בא חכם
לבבולי וחי׳ לו פיב לפני בכחב עבייבים הסבעים לר׳ חלקי הש״ע והחבוכחי בו כי קרא ובכה הרבה לאמוקי
שמעחחא אלינא דהלכחא ״ובכל חדרי הירחה כאחן הוא״ ועליו יולדה מהיל יבא זה בחיעיב שמחיו מה שחלמיד
ותיק בכחה שבין ובאחה כמלאחי לבקשחו לשמבי בשמיבים חכמים כי רחוי והבון הוא לבך לחון ולחוחה ידין
יורם יורה בדה של חורה ומובסר לבך להיות עטרה הרבבים הלמחו ובכה אבוחיו ובזכחא דרבים יסיעבו שלא
יבשל בדבר הלבם מיו הלא בה דברי לבבוד התורה ולומדיה ולהיות לאות ולמופחים בחחמחי שמי עיד אחה פם
האראדענבקא אור ליום בי יז מרחשון חר״מ לפיק משה אחאוים חיפיק הביל — עדות האבון הבדול ז״ל יהי׳
לי לבסיה עיבים כי לא חליפיה יחסב לי להחערב בין המחברים אך בבי׳ חלילה לבם רבוחי לבמוך עלי כי אבבי
בחבחי ספרי זה בהיותי בן כ״ב וכ״ג שבה ואף כי ח״ל יחיש הבעחי עחה לימי האדבעים והעבדחי עיבי ובקלחי
אבבי הפלפולים ובבל כוחי עבדחי להיות ההקדמות מיסבלות לאמונה לאמונה ולהיות בלאות ולמשמרת אחמחי שמי עיד אחה פם
ההכרח לבאור דברי ראשיבים וכך חובה עליבו כמאמר חז״ל חבם בחול אחה שאחה מקיים דברי חבמים אחבם
כי שבוחי הדפוסים נוחמים לא יבעיה רבה לדוגמא ראה בדבריו בחי׳ על פסיק וקבראחי בקבוראחם דרשו חז״ל
לעולם יקביר אדם לריק אבל לריקים שבאמר ויחי הם קיבדים ובו׳ והמיחו אליבע להראיק ממבו שבן רעה וזה
שאמר הבבאה בעוחי וקבראחם אותי בקבר אשר אים האלקים קבור שם אבל עבמוחיו הבימו עבמוחי [ואף שאליבע
לדוב לדקחו וקדושחו האים אותו הרשע להראיקו מעליו עידו הבבאה לא היה בו כח להחיות אח הבבאה שקר
שבקבר עמו בעובדו אח פי ה׳ שלוח לו לא אחבל לאם) עבבל עפ״י מה שהבאחי בעוקבר ועד לדברי בפ׳ בשמה
חיים מ״ב פביו אלבשום שם הוא מעם דברי הבחי׳ וכך דרבו להבאיו אף שפה בשמעו שמו ועשה רחה מה שבראיקו
בזה בספרים בדפו״ח שיים מ״ח חיב ובעפה אמה דף מיד ע״ב ולא יבלו לבוח אל האמה כי לא יבבאו ובזה
בחבדר לי בבי׳ ויפה אמרו כי בחועלות הדפוס בעולם בא עמה הבחק ג״כ ואבמיל] ובאמיר לב בבון יבקש דעה
[משלי ע״ו] כי דעה הם מוסבלות לאמונה ובמ״ש המפרש להעיקרים מ״א פעיו בבי׳ הבה אבבי לבבלי חילבים
אשר חבן אלבים אותי ולבבל המלאבה היא מבחר וקבין אשר אבי עשה לא אובל אומר בעה כי לא יבא מבשול
מחחה ידי ע״ב רבותי העדותי בכם היום ואם בפני אלבחי. ואבי חפלה כאשר עזרחני עד הלום עזרבי להיות
בבי ולאלבי זרע בדורבי הי החפלים בחורבה ודבקים ביראחך ואורך ואמבך ובמוכי עד הבוא אל מקבה הי לבשק
עפרות זהב ארץ החיים כעחידות הענד: היום יעו מבחם אב שבה חרביח בפיק פה פאבוק.

יוחנן פרעשיל

מזכרת תודה להרב המופלג מו״ה **צבי יעקב כהן כאהן** נו׳ המדפיס ומגי׳ שטרת עבורי לציין
האותיות בפנים במהר״ר מינץ במקומות הראויים.